

"Eğer aklın varsa, uhrevî inkılâbâtında, berzahî etvârında ve dünyevî inkılâbâtının müsâdemâtı altında ezilen, bozulan ve ebedî seferde sana arkadaşlığa muktedir olmayan işleri bırak, ehemmiyet verme, onların zevâlinden kederlenme." açar mısınız?

"Kendi nefsimе hitaben demiştim: Ey gafil Said! Bil ki, şu âlemin fenâsından sonra sana refakat etmeyen ve dünyanın harabıyla senden mufarakat eden bir şeye kalbini bağlamak sana lâıyk değildir. Hususan senin asrının inkırazıyla seni terk edip arka çeviren ve bhusus berzah seferinde arkadaşlık etmeyen ve hususan seni kabir kapısına kadar teşyî etmeyen, hususan bir iki sene zarfında ebedî bir firakla senden ayrılıp günahını senin boynuna takan, hususan senin rağmına olarak husulü ânında seni terk eden fâni şeylerle kalbini bağlamak kâr-ı akıl değildir."(1)

Bu notada dünya hayatının ve dünya içindeki şeylerin insan kalbine layık olmadığı ve hepsinin gelip geçici ve fenaya mahkum şeyler olduğu izah edilerek, kalp Allah'a ve ahirete yönlendiriliyor.

Kalp insana Allah'ı sevmek ve muhabbet etmek için takılmıştır. Kalbin helal ve meşru muhabbeti Allah muhabbetidir. Hal böyle olması gerekirken, insanlar kalplerini haram ve meşru olmayan dünya ve onun fani şeylerine açıyorlar ve ona muhabbet besliyorlar. Halbuki insanın kalbi ancak Allah ile tatmin olabilir. Allah haram ve meşru olmayan muhabbetlerin içine azap ve adavet yerleştirmiş ki, insanlar ona yöneldikçe, azaba ve adavete maruz kalıp akılları başlarına gelsin.

Bu azaplardan en önemlisi de firak ve ayrılık acısıdır. Şayet insan Allah'ı sevmek için verilen kalbini mecazi şeylere sarf eder, kalbini onlara bağlayıp alıştıır ise, sonunda ayrılık vakti geldiğinde, sevdiği her bir mecazi sevgili ona müthiş azap ve acılar verir. Öyle ise bu azap ve acılardan kurtulmak için kalbi sadece Allah'a tahsis etmek gerekir. Dünyanın arkadaşlığı ve dostluğu ancak kabir kapısına kadardır, ondan sonra ıstırap ve çile başlıyor. Öyle ise o bizi terk etmeden biz onu terk etmeli ve Allah'a yönelmeliyiz.

Kalbin Allah'tan başka şeyler ile meşgul olup onlara aşık olması, kalbin yaratılışına terstir ve fitri değildir. Kalbin fani olan mahluklara aşık olması kalbin manevi bir hastalığıdır, hatta kalbi bir şıktır. Zira Allah kalbi insana sadece kendisini sevmemiz

için tahsis etmiştir. Biz bu tahsise ihanet ederek farklı şeylere aşık olursak, elbette bu Allah katında makbul ve caiz olmaz.

"Kalpler ancak Allah'ın zikriyle tatmin olur."(Rad, 13/ 28)

ayetinde de ihtar ve ikaz edildiği gibi, insan kalbini tatmin edip doyuracak tek maşuk tek mahbub Allah'tır. Bu sebeple kalbimize giren bu kir ve pasları temizleyip Allah aşkına yanmamız gerekir. Yoksa insanın fani aşklar içinde boğulup imtihanı kaybetme riski çok fazla olur. Hazreti İbrahim (as) gibi **"La uhubbül afilin" (Fani şeyleri sevmeye değmez)** deyip, mecazi aşklardan kalbimizi ve gönlümüzü arındırıp kurtarmalıyız.

"Eğer aklın varsa, uhrevî inkılâbâtında, berzahî etvârında ve dünyevî inkılâbâtının müsâdemâtı altında ezilen, bozulan ve ebedî seferde sana arkadaşlığa muktedir olmayan işleri bırak, ehemmiyet verme, onların zevâlerinden kederlenme."

"Sen kendi mahiyetine bak ki: Senin lâtifelerin içinde öyle bir lâtife var ki, ebedden ve Ebedî Zat'tan başkasına razı olamaz. Ondan başkasına teveccüh edemiyor. Mâsivâsına tenezzül etmez. Bütün dünyayı ona versen, o fitrî ihtiyacı tatmin edemez. O şey ise, senin duygularının ve lâtifelerinin sultanıdır. Fâtır-ı Hakîmin emrine mutî olan o sultanına itaat et, kurtul."(2)

İnsan ruh aleminden başlayıp cennet ve cehenneme giden uzun ve meşakkatli bir yolculuğun içindedir. Bu yolculuğun çok aşamaları ve dönemleri vardır ki, bu aşama ve dönemlerin hepsi büyük bir tavır ve büyük bir dönüşümdür. Mesela, dünya bu uzun yolculukta bir aşama ve bir dönemdir. Bu aşama ve dönem ölüm inkılabı ile berzaha dönüşür.

Berzah, yani kabir hayatı ayrı bir alem, ayrı bir aşamadır ki, bu aşamada haşır inkılabı ile ikinci bir hayata geçiş aşamasıdır. Bunların hepsi bir inkılap ve tavır olup, insanı etkileyen şeylerdir. Bu aşamaların ve inkılapların hepsinde rahat etmek ancak iman, ibadet ve meşru bir muhabbet ile mümkündür.

Dipnotlar:

(1) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a, Birinci Nota.](#)

(2) bk. [age.](#)